

Nawigator edukacyjny

Wykazu *Legionistów Polskich 1914 – 1918*

Szkoły podstawowe

Poniżej zamieszczamy kilka sugestii, jak można wykorzystać stronę Wykazu w działalności edukacyjnej. Zachęcamy także do tworzenia i realizowania własnych pomysłów. **Zapraszamy do nadsyłania nam relacji, opisów i zdjęć ze zrealizowanych przez Państwa projektów edukacyjnych wykorzystujących stronę Wykazu.** Najciekawsze materiały zamieścimy w dziale „Każdy się liczy” w zakładce „Historia”. Korespondencję prosimy kierować na adres wykaz@muzeumpilsudski.pl

1. Szukamy miejsc pamięci Legionów Polskich w naszej miejscowości (i nanosimy je na Mapę Pamięci Legionów)

Zadaniem uczniów jest odszukanie miejsc związanych z pamięcią Legionów Polskich lub Józefa Piłsudskiego w ich miejscowości lub okolicy. Takim miejscem może być pomnik, cmentarz lub grób legionisty, ale także ulica czy szkoła nosząca imię legionisty. Po wybraniu obiektu klasa z nauczycielem udaje się na wycieczkę w wybrane miejsce, gdzie następuje podział zadań – część uczniów robi zdjęcia, część opisuje wybrane miejsce, część robi szkice i rysunki, a część przeprowadza krótkie wywiady z przechodniami dotyczące miejsca pamięci. Kolejny etap to wprowadzenie zgromadzonych materiałów na Mapę Pamięci Legionów na stronie Wykazu (może to wykonać nauczyciel, rodzic lub – w starszych klasach – sami uczniowie na lekcji informatyki). Uwaga – nawet, jeżeli obiekt jest już zaznaczony na Mapie, można dodać do istniejącego znacznika własny, nowy wpis. Warto zadbać, aby klasa mogła zobaczyć na Mapie rezultaty własnej pracy i pochwalić się nimi przed innymi.

2. Konkurs na plakat Roku Stulecia Legionów

Proponujemy zorganizowanie szkolnego konkursu na plakat dotyczący Roku Stulecia Legionów. Aby poziom prac był wysoki, zachęcamy do przygotowania uczniów zarówno na lekcjach historii (Czym były Legiony Polskie i jaka była ich rola w odzyskaniu przez Polskę niepodległości?), jak i plastyki (Jak zrobić dobry plakat? Co jest ważne w projektowaniu plakatów?) czy też języka polskiego (Jak stworzyć chwytliwe hasło na plakat?)

Zachęcamy, aby do tworzenia plakatów wykorzystać materiały z zakładki „Historia” (<http://mjp.najlepszemedia.pl/wykaz-legionistow/historia-legionow>). Plakaty mogą powstawać zarówno z wykorzystaniem tradycyjnych metod plastycznych, jak i darmowych aplikacji internetowych, jak Lunapic (www.lunapic.com) czy Canva (www.canva.com). Ogłoszenie wyników konkursu oraz wystawa pokonkursowa może być połączona z akademią z okazji Narodowego Święta Niepodległości.

3. Święto Niepodległości inaczej, czyli pomysły na nietypową akademię

W związku z Rokiem Stulecia Legionów proponujemy zorganizować pod tym kątem szkolną akademię z okazji Narodowego Święta Niepodległości. Zachęcamy, aby ukazać Legiony Polskie jako wojsko obywatelskie, w którym walczyli ludzie różnych stanów, religii, płci i narodowości – połączeni w imię wspólnego celu, jakim była niepodległość Polski. Oto kilka sugestii:

- Zachęcamy do zaaranżowania symbolicznego momentu wymiany znaków pomiędzy członkami Związku Strzeleckiego oraz Polskich Drużyn Strzeleckich (jego opis znajdziecie Państwo tutaj: <http://mjp.najlepszemedia.pl/pierwsza-kompania-kadrowa>), gdy padły symboliczne słowa Komendanta „Jedynym waszym znakiem jest odtąd Orzeł Biały” (pełen tekst rozkazu dostępny jest tutaj: <http://mjp.najlepszemedia.pl/1914-r-sierpień-3-kraków-przemówienie-j-piłsudskiego-do-złączonych-w-1-kompanie-kadrowa-oddziałów>, a wizerunki „blach” tutaj: <http://mjp.najlepszemedia.pl/orzeł-kadrowy-i-blacha-drużyniacka>). Aby wzmocnić przekaz, mówiący o budowaniu wspólnoty w imię wyższych celów, można zachęcić dzieci uczestniczące w uroczystości aby wzorem legionistów wymienili pomiędzy sobą swoje własne „emblematy”.
- Prosimy uczniów, aby w dniu akademii mieli na sobie ubranie w kolorze szarym. Uroczystość zaczynamy od zagadki – czy ktoś wie, skąd ten ubiór? Legionowy mundur (opisany tutaj: <http://mjp.najlepszemedia.pl/siwy-strzelca-stroj>) jest dobrym punktem wyjścia do opowieści o niezwykłym wojsku, jakim były Legiony Polskie. Zachęcamy do wykorzystania na akademii piosenek „Szara piechota” lub „Pieśń o miłym wodzu” („Komendancie”): ich teksty i nowoczesne aranżacje znajdziecie państwo tutaj: <http://mjp.najlepszemedia.pl/wykaz-legionistow/piesni>
- Zachęcamy do zaprezentowania uczniom filmu animowanego „Leguny idą do nieba”, wykonanego przez uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 21 w Białymstoku im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w ramach konkursu „Lekcja z Legionów” (film znajdziecie Państwo w zakładce „Historia”, w dziale „Każdy się liczy” <http://mjp.najlepszemedia.pl/leguny-ida-do-nieba>). Następnie zapraszamy do wspólnej lekcji śpiewania – słowa piosenki znajdą Państwo tutaj: http://mjp.najlepszemedia.pl/sites/default/files/piosenki_legionowe_z_komentazami_0.pdf
- Mówiąc o Legionach Polskich i ich roli w odzyskaniu przez Polskę niepodległości warto pamiętać o Polakach wcielonych przymusowo do armii państw zaborczych. Zachęcamy do wykorzystania fotografii listów żołnierzy ze zbiorów Muzeum i poruszającego wiersza Edwarda Słońskiego (<http://mjp.najlepszemedia.pl/wiersz>)
- Na stronie Wykazu znajdziecie Państwo krótkie filmy, na których dzieci legionistów opowiadają o żołnierskich losach swoich ojców (<http://o2t.najlepszemedia.pl/wykaz-legionistow/historia-mowiona>). Zachęcamy gorąco do zaprezentowania ich uczniom za pomocą rzutnika multimedialnego. Warto zwrócić szczególną uwagę na wspomnienia Barbary Mazurkiewicz i Krystyny Małkowskiej, które opowiadają

o zabawnych i wzruszających momentach legionowej historii (jak np. śpiewanie kolęd w okopach w czasie świąt Bożego Narodzenia).

- Na stronie głównej Muzeum zamieszczona jest ścieżka dźwiękowa towarzysząca wystawie „Każdy się liczy”, poświęconej Legionom Polskim. Zachęcamy do wykorzystania nagrań fragmentów pamiętników legionistów czytanych przez aktorów (<https://www.muzeumpilsudski.pl/sluchowisko-kazdy-sie-liczy>)
- Jeżeli w Państwa okolicy znajduje się cmentarz legionowy (można to sprawdzić na Mapie Pamięci Legionów) lub legionieści są pochowani na miejscowym cmentarzu, zachęcamy, aby w listopadzie wybrać się tam z uczniami w celu posprzątania mogił i zapalenia zniczy.

4. Szukamy legionistów z naszej miejscowości (i nanosimy znaczniki na Mapę Pamięci Legionów)

Na lekcji informatyki uczniowie mogą wyszukać w Wykazie legionistów pochodzących ze swojej miejscowości lub okolicy, a następnie nanieść znaczniki „Miejsce urodzenia” na Mapę Pamięci Legionów. Uczniowie natychmiast zobaczą efekty swojej pracy – być może to ich miejscowość będzie miała najwięcej znaczników na całej Mapie. Jeżeli w Wykazie nie ma legionistów z Państwa miasta lub wsi, można zastosować inny klucz wyboru legionistów – np. wyszukać legionistów noszących imię lub nazwisko ulubionego nauczyciela lub najczęściej powtarzające się w klasie.

5. Gazetka szkolna z okazji Roku Stulecia Legionów

Zachęcamy do stworzenia legionowej gazetki szkolnej w oparciu o materiały z Wykazu. Redagowanie gazetki będzie nie tylko okazją do zapoznania się z historią Legionów Polskich, ale także do nauki pracy zespołowej. Niezależnie od tego, jaką formę będzie miała gazetka – czy ścienną, czy papierową, czy elektroniczną – zespół redakcyjny powinien podzielić się zadaniami zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i umiejętnościami. W każdej gazecie powinien znaleźć się dział z „Humorem” – kopalnią takich materiałów będzie dla uczniów legionowy słowniczek (<http://mjp.najlepszemedia.pl/wykaz-legionistow/historia-legionow/slowniczek-legionowych-pojec-i-wyrazen>)

6. Legionieści XXI wieku

Zachęcamy Państwa, aby historia Legionów Polskich – wojska ochotniczego, które połączyło różnych ludzi w imię wspólnego marzenia o wolnej Polsce – stała się impulsem do obywatelskiego działania w imię wspólnego dobra. Sto lat temu głównym celem Polaków i legionistów była niepodległość. Dzisiaj – także dzięki legionistom – żyjemy w niepodległym kraju, ale cały czas powinno nas łączyć działanie w imię wspólnego dobra. Proponujemy zorganizować w klasie „burzę mózgów” – co możemy zrobić razem, aby świat wokół nas stał się lepszy? Może będzie to posprzątanie pobliskiego parku? Zorganizowanie kiermaszu prac plastycznych lub zabawek, z którego dochód klasa przeznaczy na wybraną przez siebie fundację? Po wyborze

projektu pozostaje tylko podzielić się zadaniami i go zrealizować. Warto, aby poprzez widoczny znak zaakcentować, że podjęte działanie jest kontynuacją idei, która przyświecała także legionistom: może to być szary element ubrania, chusta lub znaczek z legionowym orłem.

7. O niepodległości – dla najmłodszych

W młodszych klasach proponujemy skorzystanie z oferty przygotowanej przez Muzeum specjalnie z myślą o dzieciach w wieku 6 – 8 lat: strony internetowej i filmu animowanego *Mieszkańcy spod Jedenastki* (www.mieszkancyspod11.pl), książki „*Nasza paczka i niepodległość. O sześciu polskich świętach*” (<https://www.muzeumpilsudski.pl/aktualnosc/nasza-paczka-i-niepodleglosc-o-szesciu-polskich-swietach>) oraz gry planszowej (planszę i instrukcję można pobrać tutaj: <http://www.muzeumpilsudski.pl/dzialalnosc/edukacja/program-teatralny>).

Uczniowie starszych klas szkoły podstawowej mogą także skorzystać z niektórych propozycji dla szkół wyższego poziomu edukacji, opisanych w „Nawigatorze” dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.